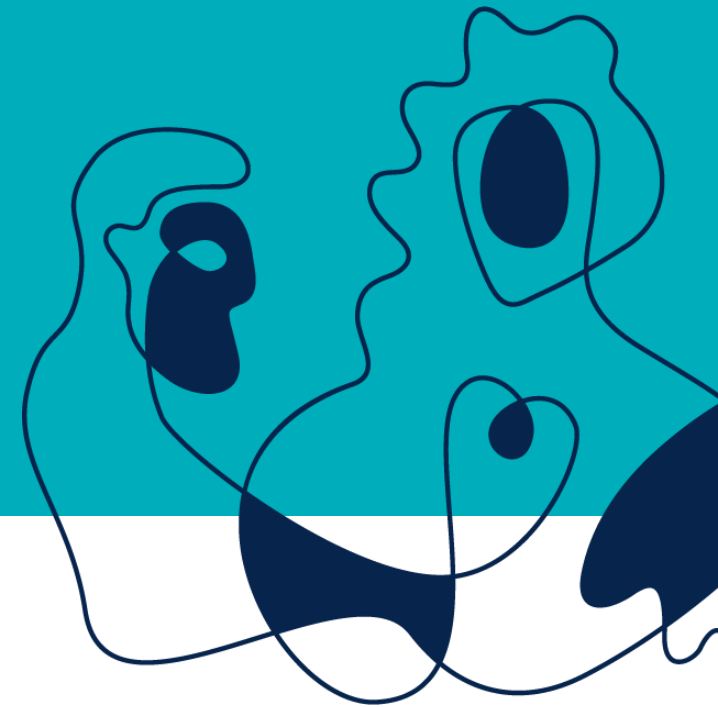

Førerkort og helsekrav. Legens rolle

Fylkesmannens kurs for
leger i spesialisering del 1
(LIS1) høsten 2019

Fylkesmannen i Oslo og Viken

13. nov
2019

Hva handler dette egentlig om?

**Trafikksikkerhet
for deg og meg**

**Rettsikkerheten
til føreren**

Pasienter du møter i din praksis

43 år gammel kvinne. Samlivsproblemer. Sover dårlig og føler seg urolig, hjertebank i perioder. Har brukt 20 mg oxazepam daglig i lengre tid. Ønsker noe for sine søvnproblemer. Du gir resept på zopiklon 7,5 mg vesp.

32 år gammel kvinne. Akutte ryggsmarter siste tre dager. Sitter i korsryggen, ingen utstråling. Hatt liknende smerter tidligere. Bedre i ro, men tydelig smertepåvirket ved bevegelse. Har forsøkt Ibux 400 mg x 3. Du gir resept på Paralgin forte 1 tabl x 4.

34 år gammel mann. Innlagt med kramper uten kjent årsak. Tungebitt. Ikke hatt liknende tidligere. Sovet *litt* dårlig i det siste ellers ingenting «uvanlig». Feberkramper ved flere anledninger som barn.

Helsekrav førerkort?

Helse og førerkort – de viktigste lover og forskrifter

- Vegtrafikkloven (§§ 21 og 34)
- Førerkortforskriften (Vedlegg 1 – Helsekrav)
- Yrkestransportlova
(om kjøreseddel – persontransport mot vederlag)
- Forskrift om opplæring og kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy
- Helsepersonelloven (§ 34)
- Forskrift om leges melding

Helsepersonelloven om opplysningsplikt

§ 34. *Opplysninger i forbindelse med førerkort og sertifikat (første ledd).*

Lege, psykolog eller optiker som finner at en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles, skal oppfordre pasienten til å innlevere førerkortet eller sertifikatet. **Dersom pasientens helsetilstand antas ikke å være kortvarig, skal helsepersonell som nevnt gi melding til offentlige myndigheter etter nærmere regler fastsatt av departementet i forskrift.**

«ikke å være kortvarig»: varighet i mer enn 6 måneder

Hvem behandler førerkortsaker

Trafikkstasjonen

- utsteder, fornyer og utvider førerkort, utfører kjørevurderinger

Politiet

- utsteder og fornyer kjøreseddel (persontransport mot vederlag)
- beslaglegge førerkortet midlertidig, pålegge legeundersøkelse og/eller ny førerprøve
- tilbakekaller føreretten (evt. kjøreseddel) etter anmodning fra Fylkesmannen
- behandler krav om tilbakelevering

Fylkesmannen

- behandler melding fra lege, psykolog eller optiker etter helsepersonelloven § 34
 - vurderer meldingen og om politiet bør tilbakekalle føreretten
- behandler søknader om dispensasjon fra helsekravene

Hvilke førerkortklasser er inkludert i de ulike førerkortgruppene?

Førerkortgruppe 1 («bilklassene»):

- Førerkortklassene AM, S, T, A1, A2, A, B og BE.

Førerkortgruppe 2 («lastebilklassene»):

- Førerkortklassene C1, C1E, C og CE.

Førerkortgruppe 3 («bussklassene»):

- Førerkortklassene D1, D1E, D og DE.
- Inkluderer også kompetansebevis uttrykning, godkjenning trafikkklærer og kjøreseddel (persontransport mot vederlag).

Helsekrav til førerkort

Helsekravene til førerkort som gjelder nå trådte i kraft 01.10.16

- Helsekravene ble i stor grad endret tilsvarende kriteriene for når Fylkesmannen «alltid» ga dispensasjon, eventuelt med begrenset varighet
- Legene, særlig fastlegene, fikk et vesentlig økt ansvar for å vurdere og sikre at førerkortinnehavere oppfyller helsekravene
- Muligheten for å få innvilget dispensasjon fra Fylkesmannen ble vesentlig innskrenket (kun når «åpenbart urimelig», behov ikke vektlegges)

Helsekravene er samlet i eget vedlegg til førerkortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav

- Vedlegget inneholder dels generelle krav og dels sterkt spesifiserte krav ved enkelte sykdommer og tilstander

Vedlegg 1 Helsekrav

– hvordan er vedlegget om helsekravene bygget opp?

Kapittel 1. Definisjoner (§1)

Kapittel 2. Generelle bestemmelser (§2-3)

Kapittel 3. Helseundersøkelse, utstedelse av helseattest mv. (§4-8)

Kapittel 4. Syn (§9-13)

Kapittel 11. Hjerte- og karsykdommer (§25-29)

Kapittel 18. Andre sykdommer og helsesvekkelser (§42-44)

Kapittel 19. Overgangsbestemmelser (§45-46)

Kapittel 11. Hjerte- og karsykdommer

§ 25. Generelle helsekrav ved hjerte- og karsykdommer

Helsekrav er ikke oppfylt der svikt i hjerte- eller kretsløpssystemet kan føre til plutselig innsettende bevissthetspåvirkning.

0 Tilføyd ved forskrift 13 juni 2016 nr. 655 (i kraft 1 okt 2016).

§ 26. Spesielle bestemmelser ved koronarsykdom

Ved koronarsykdom som inngår i tabellen i annet ledd, gjelder bestemmelsene i tabellen. Listen over koronarsykdom i tabellen er ikke uttømmende. Ved all koronarsykdom gjelder helsekravet i § 25.

A	B	C
Koronarsykdom	Fører kortgruppe 1	Fører kortgruppe 2 og 3
1. Stabil angina pectoris eller asymptomatisk iskemisk hjertesykdom	Helsekrav oppfylt dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi og c) det ikke er hjertesvikt i funksjonsklasse IV.	Helsekrav oppfylt dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi c) arbeids-EKG er normalt ved 75 % belastning d) ejeksjonsfraksjon er over 35 % og e) funksjonsklasse er I eller II. Det kreves bruk av medikamentell behandling som reduserer risiko for videreutvikling av sykdommen.
2. Ustabil angina (UAP), gjennomgått hjerteinfarkt med ST-heving (STEMI) og uten ST-heving (NSTEMI)	Helsekrav oppfylt etter fire uker dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi og c) det ikke er hjertesvikt i funksjonsklasse IV.	Helsekrav oppfylt etter seks uker dersom a) det ikke er angina i hvile eller ved emosjonell belastning b) det ikke er malign arytmi c) arbeids-EKG er normalt ved 75 % belastning d) ejeksjonsfraksjon er over 35 % og e) funksjonsklasse er I eller II. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerett for inntil ett år, før førerett kan gis med vanlig varighet. Det kreves bruk av medikamentell behandling som reduserer risiko for videreutvikling av sykdommen.

Sykdommer og tilstander i helsekrav-vedlegget

Kapittel:

4. Syn
5. Hørsel
6. Kognitiv svikt
7. Nevrologiske tilstander
8. Epilepsi og epilepsilignende anfall
9. Bevissthetstap og bevissthetsforstyrrelser av annen årsak enn epilepsi, hjerte-/karsykdom og diabetes
10. Søvnssykdommer
11. Hjerte- og karsykdommer
12. Diabetes
13. Psykiske lidelser og svekkelser
14. Midler som kan påvirke kjøreevnen
15. Respirasjonssvikt
16. Nyresykdommer
17. Svekket førlighet
18. Andre sykdommer og helsesvekkelser

Kapittel 6. Kognitiv svikt

§ 15. Helsekrav ved kognitiv svikt

Helsekrav er ikke oppfylt når svekkelse av kognitiv funksjon medfører trafikksikkerhetsrisiko.

0 Tilføydd ved forskrift 13 juni 2016 nr. 655 (i kraft 1 okt 2016).

Kapittel 7. Nevrologiske sykdommer

§ 16. Helsekrav ved nevrologiske sykdommer

Helsekrav er ikke oppfylt når nevrologisk sykdom, skade eller operative inngrep gir endret funksjon av det sentrale eller periferi nervesystem med svekket balanse, svekket koordinasjon, svekkede psykomotoriske funksjoner, svekkede kognitive funksjoner eller visuell neglekt og svekkelsen medfører økt trafikksikkerhetsrisiko.

0 Tilføydd ved forskrift 13 juni 2016 nr. 655 (i kraft 1 okt 2016).

§ 17. Spesielle bestemmelser ved noen nevrologiske sykdommer

For nevrologisk sykdom som inngår i tabellen i annet ledd, gjelder bestemmelsene i tabellen. Listen i tabellen er ikke uttømmende. De generelle helsekravene i § 16 gjelder ved all nevrologisk sykdom.

	A	B	C
	Nevrologisk sykdom	Fører kortgruppe 1	Fører kortgruppe 2 og 3
1.	Enkeltstående TIA (transitorisk iskemisk angrep) med remisjon innen 24 timer eller hjerneslag med remisjon innen en uke	Helsekrav oppfylt etter en måned dersom det ikke er synsfeltutfall, kognitiv svikt, pareser eller følgetilstander som påvirker kjøreevnen. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil to år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.	Helsekrav oppfylt etter tre måneder dersom det ikke er synsfeltutfall, kognitiv svikt, pareser eller følgetilstander som påvirker kjøreevnen. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.
2.	TIA eller hjerneslag med a) remisjon innen en uke og b) atrieflimmer uten synkoper.	Helsekrav oppfylt etter tre måneder med stabil antikoagulasjon. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil to år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.	Helsekrav oppfylt etter seks måneder med stabil antikoagulasjon og etter vurdering av relevant spesialist. Helseattest kan deretter gis med anbefaling om førerrett for inntil ett år av gangen i fire år, før førerrett kan gis med vanlig varighet.
3.	TIA eller hjerneslag i sammenheng med carotisstenose over 70 % som ikke behandles	Helsekrav oppfylt etter seks måneder der relevant spesialist vurderer lav årlig risiko for nytt anfall.	Helsekrav oppfylt etter ett år der relevant spesialist vurderer svært lav årlig risiko for nytt anfall.

Helsedirektoratets førerkortveileder

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/forerkort>

Førerkort

Veileder

Førerkortveilederen

Veileder til lov og forskrift

KAPITTEL 1	Definisjoner: Førerkortgruppe, søker, egenerklæring, helseattest og kjørevurdering (§ 1 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 2	Førers ansvar, alder, egenerklæring og legens meldeplikt (§§ 2–3 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 3	Helseundersøkelse, helseattest, rollen som sakkyndig, plikt til å gi informasjon, dispensasjon m.v. (§§ 4–8 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 4	Syn (§§ 9–13 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 5	Hørsel (§ 14 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 6	Kognitiv svikt (§ 15 helsekrav til førerkort)

Førerkortvurdering ved mistanke om kognitiv svikt

Sist oppdatert: 28.06.2019 | Sist revidert: 29.12.2017
Sist godkjent av: Peter D. Jost, spesialist i allmennmedisin | Vis mer

Kjerneopplysninger

- Dokumentet baserer seg på IS-2541, Førerkortveilederen (Helsedirektoratet)
- Se også dokument i NEL: Førerkort, helseattest over 80 år
- Se også Helseattest førerett ny utgave 2016, (Helsedirektoratet)

Fra relevante forskrifter og lover

Vegtrafikkloven § 24

- "Den som skal få førerkort må være edruelig, og det må ikke være noe å si på hans vandel ellers. Han må ha tilstrekkelig syn og førlighet, nødvendig fysisk og psykisk helse og ha bestått førerprøve."
- "Dersom innehaver av førerkort ikke lenger fyller de krav som er fastsatt til syn, helse og førlighet etter femte ledd, plikter han å gi melding om det til fylkesmannen som må gi melding til politiet, jf. § 34."

Helsepersonelloven § 34

- Opplysninger i forbindelse med førerkort og sertifikat:
 - "Lege, psykolog eller optiker som finner at en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles, skal oppfordre pasienten til å innlevere førerkortet eller sertifikatet. Dersom pasientens helsetilstand antas å ikke være kortvarig, skal helsepersonell som nevnt gi melding til offentlige myndigheter etter nærmere regler fastsatt av departementet i forskrift."

Fra Førerkortforskriften, Vedlegg 1

- Ingen må føre motorvogn når vedkommende ikke er i stand til å kjøre på trafiksikker måte på grunn av sykdom, bruk av midler som gir svekket kjøreevne, eller annen helsesvekkelse
- Når innehaver av førerkort som følge av helsesvekkelse angitt i første ledd har grunn til å tvile på om føring av motorvogn kan skje på trafiksikker måte, plikter vedkommende å oppsøke lege for undersøkelse før videre kjøring finner sted
- § 15: "Helsekrav er ikke oppfylt når svekkelse av kognitiv funksjon medfører

Bruk av NEL – Norsk Elektronisk Legehåndbok - kognitiv svikt

Helsedirektoratet

English Om oss

Søk

Forsiden Førerkort

TEMA

Førerkort

Veileder

Førerkortveilederen

Veileder til lov og forskrift

KAPITTEL 1	Definisjoner: Førerkortgruppe, søker, egenerklæring, helseattest og kjørevurdering (§ 1 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 2	Førers ansvar, alder, egenerklæring og legens meldeplikt (§§ 2-3 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 3	Helseundersøkelse, helseattest, rollen som sakkyndig, plikt til å gi informasjon, dispensasjon m.v. (§§ 4-8 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 4	Syn (§§ 9-13 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 5	Hørsel (§ 14 helsekrav til førerkort)
KAPITTEL 6	Kognitiv svikt (§ 15 helsekrav til førerkort)

Hvilke krav stilles til den som skal føre motorvogn?

Fører kortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav § 2 Generelt krav til helse

Ingen må føre motorvogn når vedkommende ikke er i stand til å kjøre på trafikksikker måte på grunn av

- ***sykdom, bruk av midler som gir svekket kjøreevne, eller annen helsesvekkelse.***

Når innehaver av fører kort er usikker på om føring av motorvogn kan skje på trafikksikker måte grunnet helsesvekkelse

- ***plikter vedkommende å oppsøke lege for undersøkelse før videre kjøring finner sted***

Dersom legen finner at vedkommende ikke fyller helsekravene

- ***plikter legen å gi melding om det til Fylkesmannen, etter helsepersonelloven § 34***

Hvilke plikter har legen?

Vurdere om helsekravene er oppfylt

- ved enhver sykdom eller tilstand som pasienten har
- når pasienten ønsker helseattest for førerkort (eller kjøreseddel/kompetansebevis)

Gi pasienten «muntlig kjøreforbud»

- når helsekravene forventes oppfylt innen 6 måneder

Sende melding til Fylkesmannen (og gi pasienten «muntlig kjøreforbud»)

- når helsekravene forventes ikke oppfylt i mer enn 6 måneder

Legen har rollen som sakkyndig i disse sakene, og er ikke bundet av taushetsplikten, jf. helsepersonelloven § 27 Opplysninger som sakkyndig

Når er helsekrav for førerkort særlig aktuelt å vurdere?

- Rusmiddelbruk, psykisk lidelser, legemiddelbruk
- Kognitiv svikt
- Anfall/bevissthetssvekkelse – alle typer
- Synssvekkelse, synsfeltutfall
- Redusert førlighet
- Nevrologiske sykdommer
- Alvorlige sykdommer i hjerte, lunger, nyrer
- Diabetes mellitus
- Endret helsetilstand, generell svekkelse

Hvilken lege skal vurdere helsekravene og sende melding?

Den første legen som behandler pasienten for sykdommen/tilstanden som medfører at helsekravet ikke er oppfylt, har plikt etter helsepersonelloven § 34

- Ved (akutte) tilstander som medfører sykehusinnleggelse, senest ved utskrivning

Vurdere om helsekravene kan bli oppfylt igjen innen 6 måneder (medisinskfaglig skjønn og konkrete bestemmelser i Førerkortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav)

- Hvis ja – gi «muntlig kjøreforbud», dvs. gjøre oppmerksom på at føreretten ikke er gyldig, alltid journalføre det og gjerne gi skriftlig melding til pasienten
- Hvis nei – gi «muntlig kjøreforbud» og sende melding til Fylkesmannen, med kopi av meldingen til pasienten

Plikten etter helsepersonelloven § 34 er et individuelt pålegg og gjelder derfor alle leger som behandler pasienten og kan ikke overlates til andre ved å henvise f.eks. til spesialist

Om brev / melding til Fylkesmannen

- Vis til helsepersonelloven § 34
- Vær tydelig på om du melder om ikke oppfylte helsekrav eller ber om veiledning
- Vis til § og eventuelt underpunkt som du mener ikke er oppfylt
- Begrunn med opplysninger, og vis at du har vurdert at dette vil vare over seks måneder
- Ikke gi ut opplysninger Fylkesmannen ikke skal ha – kun gi opplysninger som Fylkesmannen trenger for å vurdere om helsekravene er oppfylt!

Når kan kjøring gjenopptas etter tilbakekall?

Kjøring kan ikke gjenopptas før:

- Helsekravet igjen er oppfylt (bekreftet ved ny «Helseattest førerett*» fra lege, ofte basert på vurderinger foretatt av spesialist), eller
- Dispensasjon fra helsekravene er innvilget fra Fylkesmannen.

Dispensasjonsadgangen er vesentlig innsnevret fra tidligere, og tiltenkt situasjoner hvor det er «åpenbart urimelig» å avslå en søknad.

- Det er pasienten (eller fullmektig/advokat) som da sender en kortfattet søknad om dispensasjon, vedlagt nødvendige tilleggsdokumentasjon.
- Lege (eks. fastlege og spesialist) eller psykolog som gir uttalelse/erklæringer i denne sammenhengen opptrer som sakkyndig for Fylkesmannen.

** Trafikkstasjonen/politiet kan be Fylkesmannen vurdere helseattesten*

Helseattest førerett

Helseattest førerett
Ved søknad om førerett, kompetansebevis eller kjøreseddel.
Skal fylles ut av lege.

Etternavn, fornavn og mellomnavn

Fødselsnummer

☐ Jeg er søkers fastlege.
☐ Eventuell annen tilknytning (vikar, behandlende spesialist o.l.).

☐ Søkers identitet er kjent fra tidligere.
☐ Det er foretatt [aksjertabell](#) [legitimasjon](#) med navn, fødselsnummer/D-nummer og bilde.

☐ Jeg har lest søkers egenklærning om helse.

Helseattesten gjelder

☐ Førerkort første gang
☐ Utvidelse
☐ Fornyelse
☐ Innbytte av utenlandsk førerkort

☐ Tilbakelevering
☐ Utrykningskompetanse
☐ Kjøreseddel for droge inntil 8 passasjerer
☐ Kjøreseddel for buss

☐ Godkjenning som trafikklærer
☐ Godkjenning som førerprøveinstruktør

Førerkortgruppe

☐ Førerkortgruppe 1
☐ Førerkortgruppe 2
☐ Førerkortgruppe 3

Dersom det foreligger en sykdom eller en helsevekkelse i kategoriene 1 til 15 under som kan medføre svekket kjøreførmåne, skal dette undersøkes nærmere i samsvar med regler i Førerkortforskriften Vedlegg 1 – Helsekrav og Førerkortveilederen. For hver kategori er det lenket til aktuelle paragrafer i forskriftens vedlegg 1 og til anbefalinger i veilederen.

Howdan undersøkelsen er utført og konklusjonene av denne, skal dokumenteres i søkers Journal, jf. Journalforskriften § 8, bokstav p.

Den ferdige helseattesten skrives ut til søker, som tar denne med til trafikktasjonen. Helseattesten må ikke være eldre enn 3 måneder når den presenteres ved trafikktasjonen.

1. ENKEL SYNSTEST [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

A. SYNSTYRKE

	Høyre øye	Venstre øye	Begge øyne
Uten korreksjon			
Med korreksjon			
Korreksjonens styrke			

B. SYNSFELT

Ja

Nei

Har søker normalt synsfelt vurdert ved Donders metode når begge øyne er i bruk?

C. SYNSFUNKSJON

Ja

Nei

Har søker en svekkelse av synsfunksjon som gjør vurdering av optiker eller øylege nødvendig?

Dersom søker har dobbeltsyn, har hatt tap eller betydelig reduksjon av synet på ett øye, problemer med kjøring i mørke eller vekslende lysforhold, eller det foreligger mistanke om nedsatt sidesyn/sentralt synsfeltutfall eller progressiv øyesykdom, skal synsfunksjoner vurderes av optiker eller øylege i henhold til Helseattest førerett – syn (Blansett IS-2571 2017) før attestutstedende lege skriver ut sin helseattest, eller helseattest gis med forbehold om at det leveres godkjent synsattest.

2. HØRSEL (Gjelder bare førerkortgruppe 3) [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker en hørselsvekkelse som medfører at talestemme ikke oppfattes på 4 meters avstand?
(Dersom hørselshjelp er nødvendig for førerett i førerkortgruppe 3, skal dette angis under vilkår i konklusjonen.)

3. KOGNITIV SVEKKELSE [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Foreligger det en tilstand med kognitiv svekkelse som kan gi økt trafikksikkerhetsrisiko?

Leges underskrift: _____

Blansett IS-2568 22.05.2017

Etternavn, fornavn og mellomnavn

Fødselsnummer

4. NEUROLOGISKE SYKDOMMER [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker svekket balanse, koordinasjon eller psykomotoriske funksjoner som medfører økt trafikksikkerhetsrisiko?

5. EPILEPSI ELLER EPILEPSILIGNENDE ANFALL [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

a) Har søker eller har søker hatt epilepsi eller epilepsilignende anfall?
b) Bruker eller har søker brukt anfallsforebyggende legemidler mot epilepsi innenfor siste 10 år?

6. BEVISSTHETSTAP OG BEVISSTHETSFORSTYRRELSER AV ANNEN ÅRSÅK [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker hatt bevissthetsbortfall eller bevissthetsforstyrrelse av annen årsak enn epilepsi, hjerte-/karsykdom eller diabetes?

7. SØVNSYKDOMMER [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker, eller har søker hatt, påtrengende søvnighet eller ukontrollert søvn som kan utgjøre en trafikksikkerhetsrisiko?

8. HJERTE- OG KARSYKDOMMER [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har eller har søker hatt hjerte- og karsykdom med fare for plutselig innsettende bevissthetspåvirkning?

9. DIABETES [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

a) Har søker diabetes?
b) Har søker følgetilstander av diabetes som kan gi økt trafikksikkerhetsrisiko?
c) Bruker søker insulin eller andre legemidler som kan gi hypoglykemi?

10. PSYKISKE LIDELSER ELLER SVEKKELSER [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker psykisk lidelse eller svekkelse som medfører trafikksikkerhetsrisiko?

11. BRUK AV MIDLER SOM KAN PÅVIRKE KJØREEVNE [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Bruker eller har søker brukt alkohol, rusmidler eller legemidler i et omfang og på en måte som medfører økt trafikksikkerhetsrisiko?

12. RESPIRASJONSSVIKT [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker en helsestatus som gir risiko for pO₂ lavere enn 7,3 kPa og/eller pCO₂ høyere enn 6,7 kPa?

13. NYRESYKDOMMER [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker alvorlig kronisk nyresvikt, behov for dialyse eller har det vært utført nyretransplantasjon?

14. SVEKKET FØRLIGHET [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

a) Mangler søker tilstrekkelig førerett til trafikklærer førerett av motorvogn?
b) Hvis Ja på spørsmål 14a: Er tilstanden stabil?

15. ANDRE SYKDOMMER OG HELSEVEKKELSER [\(Forskriften\)](#) [\(Veilederen\)](#)

Ja

Nei

Har søker annen eller generell helsevekkelse, eventuelt flere sykdommer samtidig, der svekket helsestatus utgjør en risiko for trafikksikkerheten?

16. Oppsummering av spørsmålene 2–15

Ja

Nei

Hvis ett eller flere av spørsmålene 2–15 er besvart med Ja, må også følgende spørsmål besvares:
Er helsekravene i vedlegg 1 likevel oppfylt, eventuelt med begrenset varighet og/eller særlige vilkår?

Leges underskrift: _____

Blansett IS-2568 22.05.2017

Helseattest førerett – konklusjon
Ved søknad om førerett, kompetansebevis eller kjøreseddel.

Etternavn, fornavn og mellomnavn

Fødselsnummer

Vurderingen er gjort i overensstemmelse med krav til forvarligheit i helsepersonelloven § 4 og krav til attester, erklæringer o.l. i helsepersonelloven § 15. Min faglige vurdering er basert på førerkortforskriftens helsekrav, personlig gjennomført undersøkelse, eventuell spesialisterklæring og/eller gjennomført kjørevurdering ved trafikktasjonen.

Kryss av for helsekrav ikke oppfylt eller helsekrav oppfylt. Ved helsekrav oppfylt, angis anbefalt varighet.	Helsekrav oppfylt	
	Det anbefales gitt førerett med vanlig varighet	Det anbefales gitt førerett med begrenset varighet (angi antall år)
Førerkortgruppe 1		
Førerkortgruppe 2		
Førerkortgruppe 3 inkludert kjøreseddel for droge inntil 8 passasjerer		
Førerkortgruppe 3 inkludert utrykningskompetanse/kjøreseddel for buss		

Ja

Nei

Er det tatt hensyn til forventet progresjon av eventuelle helsevekkelser ved anbefaling av varighet for føreretten?

Helseattesten gis med følgende vilkår:

☐ Optisk korreksjon må brukes under føring av motorvogn i førerkortgruppe 1, 2 og 3.

☐ Optisk korreksjon må brukes under føring av motorvogn i førerkortgruppe 2 og 3.

☐ Helseattest gis med forbehold om at det leveres godkjent Helseattest førerett – syn.

☐ Hørselshjelp må brukes under føring av motorvogn (gjelder førerkortgruppe 3).

☐ Protese/ortose (støtteskinne o.l.) må brukes under føring av motorvogn i førerkortgruppe 1, 2 og 3.
(Krysses av dersom bruk av protese/ortose er nødvendig for å oppfylle helsekravet ved progressiv førerettssvekkelse.)

☐ Ved Ja på spørsmål 14b (stabil førerettssvekkelse) vurderer trafikktasjonen om førerett likevel kan gis i tråd med [førerkortforskriften vedlegg 1 § 41](#).

☐ Eventuelle særlige vilkår: _____

Dato: _____

Leges stempel eller navn i blokkbokstaver: _____

Leges underskrift og HPR-nummer: _____

Legen fyller ut helseattesten som medisinsk sakkyndig for trafikktasjonen og for førerkortutstederen. Legens sakkyndige erklæring er ikke et forvaltningsvedtak med klagerett. Det er trafikktasjonen som treffer vedtak om førerkortutstedelse.

Leges underskrift: _____

Blansett IS-2568 22.05.2017

Når kreves helseattest og hva skal undersøkelsen omfatte?

Førerkortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav § 4 Helseattest

- Første gangs søknad om eller fornyelse i gruppe 2 og 3
- Fornyelse av førerkort gruppe 1 etter fylte 80 år
- Når politi, helsemyndighet eller vegmyndighet krever det

Førerkortforskriften – Vedlegg 1 Helsekrav § 5 Undersøkelsen av førerkortsøker

Ut over en generell undersøkelse

- Sensoriske funksjoner (syn hørsel)
- Kognitiv funksjon, psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser
- Førlighet
- Legemiddelforbruk, bruk av rusmidler
- Blod-, urin- eller andre relevante prøver og undersøkelser når nødvendig

Hva er (praktisk) kjørevurdering?

Definisjon: Vurdering av kjøreferdigheter for personer med funksjonsnedsettelse og for personer som har eller kan ha helsesvekkelse (jf. Vedlegg 1 § 1)

- *Utføres av Statens vegvesen (trafikkstasjonen)*
- *Aktuelt ved vurdering av funksjon ved*
 - *Synsproblematikk*
 - *Mulig kognitiv svikt*
 - *Førlighetssvekkelse*
- *Hovedregel: legen (fastlege eller spesialist) ber Fylkesmannen om kjørevurdering, og Fylkesmannen anmoder trafikkstasjonen om å gjennomføre dette**
 - *Resultatet sendes legen som må bruke dette i sin vurdering av helsekravet (Fylkesmannen får kopi)*

** Ved stabil førlighetssvekkelse er det trafikkstasjonen som avgjør behov for kjørevurdering*

Kasuistikker

Kasuistikkene blir presentert ved PSOAP-akronymet:

- Problem
- Sykehistorie
- Objektivt
- Analyse
- Plan

P: Anfall med kramper

S: Kvinne, 34 år. Innlagt med kramper uten kjent årsak. Tungebitt. Ikke hatt liknende tidligere. Sovet *litt* dårlig i det siste ellers ingenting «uvanlig». Feberkramper ved flere anledninger som barn.

O: Ingen nevrologiske utfall. Normal EEG og MR-caput. Trøtthet etter anfall. Støl i muskulatur.

A: Enkeltstående uprovosert anfall. Innlagt til observasjon. Ikke indikasjon for anfallsforebyggende behandling.

P: Ingen plan for oppfølging.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til fylkesmannen?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

Helsekravet

§ 20, punkt 1B: Enkeltstående uprovosert anfall:

«Helsekrav oppfylt etter ett år uten anfall dersom nevrolog vurderer lav årlig risiko for nytt anfall.

Ved vurdering av anfallsrisiko skal det legges vekt på om det er påvist epileptiform aktivitet ved EEG og om det er påviste strukturelle endringer i hjernen som kan være årsak til anfallet.»

P: Bevissthetstap

S: Mann, 21 år. Besvimer under blodprøvetaking. Enkelte rykninger initialt. Våkner raskt til, mentalt adekvat. Oppgir at han kjente øresus, og svimmelhet like før han mistet bevisstheten.

O: Klinisk undersøkelse uten anmerkning.

A:

P:

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til fylkesmannen?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

P: Bevissthetstap

S: Mann, 21 år. Besvimer under blodprøvetaking. Enkelte rykninger initialt. Våkner raskt til, mentalt adekvat. Oppgir at han kjente øresus, og svimmelhet like før han mistet bevisstheten.

O: Klinisk undersøkelse uten anmerkning.

A: Vasovagal synkope.

P: Ingen plan om fornyet kontroll med tanke på bevissthetstap.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til fylkesmannen?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

Helsekravet

§ 22. Punkt 3B – om *reflekssynkope, vasovagal synkope, situasjonssynkope, carotid sinus-synkope og ortostatisme: «Helsekrav oppfylt».*

P: Uro og søvnproblemer

S: 43 år gammel kvinne. Samlivsproblemer. Sover dårlig og føler seg urolig, hjertebank i perioder. Har brukt 20 mg oxazepam daglig i lengre tid. Ønsker noe for sine søvnproblemer.

O: Klinisk undersøkelse uten anmerkning.

A: «Sosialt» betingede søvnproblemer?

P: Du forsøker behandling med 7,5 mg zopiklon, sammen med oxazepam. Du skriver ut resept for ti dager.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til fylkesmannen?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

Helsekravet

§ 35. Generelle helsekrav ved bruk av midler som kan påvirke kjøreevnen

Helsekrav er ikke oppfylt dersom alkohol, rusmidler eller legemidler brukes i et omfang og på en måte som fører til helsesvekkelse med økt trafikksikkerhetsrisiko.

§ 36, punkt 4: «Helsekrav oppfylt ved bruk av: Oksazepam inntil 30 mg/døgn. Helsekrav er også oppfylt ved bruk av: Zopiklon inntil 7,5 mg /døgn (dersom legemiddelet er inntatt minimum 8 timer før kjøring).»

§ 37. Bruk av flere legemidler opplistet i § 36.

Ved bruk av to legemidler opplistet i § 36, reduseres angitt døgndose med 50 %.

Helsekrav er ikke oppfylt ved bruk av tre eller flere legemidler opplistet i § 36.

P: Akutte ryggsmarter

S: 32 år gammel kvinne. Akutte ryggsmarter siste tre dager. Sitter i korsryggen, ingen utstråling. Hatt liknende smerter tidligere. Bedre i ro, men tydelig smertepåvirket ved bevegelse. Har forsøkt Ibux 400 mg x 3.

O: Normale kurvaturer, paravertebral palpasjonsømheter. Lasegue negativ. Øvrig klinisk undersøkelse uten anmerkning.

A: Akutt lumbago

P: Du forsøker korttidsbehandling med Paralgin forte x 4 i kombinasjon med Ibux 400 mg x 3.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til fylkesmannen?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

Helsekravet

§ 35. Generelle helsekrav ved bruk av midler som kan påvirke kjøreevnen

Helsekrav er ikke oppfylt dersom alkohol, rusmidler eller legemidler brukes i et omfang og på en måte som fører til helsesvekkelse med økt trafikksikkerhetsrisiko.

§ 36, punkt 6B: Opioider – kortvarig smertebehandling

Helsekravene ikke oppfylt ved kontinuerlig medisinerings gjennom døgnet, selv om dette er innenfor rammen av anbefalte døgndoser.

Ved inntak av enkeltdose er helsekravet bare oppfylt dersom enkeltdosen er anbefalt av lege og legemiddelet inntas minimum 8 timer før kjøring.

P: Kronisk alkoholmisbruk?

S: Ny pasient på fastlegelista. Pasienten er en «suksessrik» næringslivstopp. Kommer til kontroll etter innleggelse i sykehus pga. magesmerter. Ble der behandlet for en akutt pankreatitt. Benektet alkoholinntak ved innleggelse i sykehus, men overfor deg forteller han om betydelig inntak, ofte jobbrelatert. Hevder selv at han har «kontroll». I forbindelse med konsultasjonen tar diverse prøver, og finner forhøyede leverparametere, forhøyet MCV og CDT% 4,2.

O: Klinisk undersøkelse uten anmerkning.

A: Skadelig bruk av alkohol.

P: Følge opp pasienten med tanke på alkoholbruk. Lufter problematikken med pasienten, som er noe avvisende til at forbruket er skadelig. Avtaler ny time.

Er helsekravet oppfylt for førerkortgruppe 1?

Kan vedkommende kjøre inntil videre?

Må du sende melding til fylkesmannen?

Hva skal eventuelt til for at kjøring kan gjenopptas?

Helsekravet

§ 35. Generelle helsekrav ved bruk av midler som kan påvirke kjøreevnen

Helsekrav er ikke oppfylt dersom alkohol, rusmidler eller legemidler brukes i et omfang og på en måte som fører til helsesvekkelse med økt trafikksikkerhetsrisiko.

§ 36. Punkt 1B:

Helsekrav oppfylt etter seks måneder der månedlig oppfølging viser avholdenhet og normalisering av biologiske prøver som avspeiler alkoholforbruket.

Helseattest kan deretter gis for inntil ett år av gangen i tre år forutsatt at minimum kvartalsvis oppfølging viser kontrollert bruk.

Helseattest kan deretter gis med inntil fem års varighet, før den kan gis med vanlig varighet.

Når helsekrav ikke er oppfylt grunnet alkoholbruk

Beskrive:

- inntaket, varighet og avhengighet, påviste skader, forstyrrelse i atferd som gir økt trafikksikkerhetsrisiko, informasjon gitt til pasienten

Informere pasienten skriftlig om:

- at helsekravet ikke er oppfylt, ikke kan kjøre på seks måneder, krav til avholdenhet, krav til prøvetaking

Hvis melding til Fylkesmannen, opplyse om:

- brudd på forutsetningene om avholdenhet og/eller krav til prøvetaking?
- foreligger helsesvekkelse med økt trafikksikkerhetsrisiko?
- innleggelse i institusjon og/eller behandlingsopplegg og helsekravet vurderes til ikke å være oppfylt innen 6 måneder?
- informasjon som er gitt til pasienten om kjøreforbud, avholdenhet og prøvetaking

Noen nylige endringer i helsekravene mv. (2019)

- Aldersgrensen for når førerkort gruppe 1 må fornyes med helseattest endret fra 75 til 80 år, helseattesten kan utstedes med inntil 3 års gyldighet
- Førerkortinnehavere med syn på kun ett øye, kan få fornyet dispensasjon for førerkort gruppe 2 og 3, når dispensasjon første gang ble innvilget før 01.10.16, når
 - Helseattest ikke viser at søker medisinsk sett utgjør en fare for trafiksikkerheten
 - Statens vegvesen anbefaler førerett etter gjennomført kjørevurdering
 - Søkeren har tungtveiende grunner for videreføring ut over 30.09.19
- Helseattestens konklusjon kan sendes elektronisk til førerkortregisteret som helsemelding (ennå ikke på plass teknisk), men på trafikkstasjonen holder det allerede nå kun å levere konklusjonen i papirversjonen av helseattesten